

קבלת שבת

שנה שש עשרה - עלון שבועי ■ מופץ ב-15,000 עותקים בארץ ובעולם

בסיעתא דשמיא, ערש"ק ח' אדר ב' התשפ"ב. שבת זכור.

העלון טעון גניזה ■ אין לקרוא בשעת התפילה!

ניתן לקבל את העלון במייל KSHABAT@INN.CO.IL
הערות והארות, תרומות ובקשות להפצת העלון יתקבלו
בברכה בטל': 052-7620219.

פרשת ויקרא

וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר ה' אֵלָיו מֵאֶהָל מוֹעֵד לֵאמֹר

(א, א).

מובא במדרש (ויקרא רבה א, טו): 'מכאן אמרו: כל תלמיד חכם שאין בו דעת, נבילה טובה הימנו. תדע לך שכן הוא - צא ולמד ממושה, אבי החכמה, אבי הנביאים וכו' - ולא נכנס לפני ולפנים עד שקרא לו שנאמר: "ויקרא אל משה".'
הסבר נפלא במאמר חז"ל זה ביאר הגאון רבי משה לייב שחור זצ"ל:

כתב הרא"ש (ברכות פ"ו ס"י לה) **בשם רבינו יונה:** 'הדבש אם נפל בו חתיכה של איסור, אף על פי שהאיסור נימוח בתוך הדבש - כיון שדרך הדבש להחזיר הדבר הנופל לתוכו דבש, כמו דבש דיינין ליה ומותר.'

מעתה הלא התורה נמשלה לדבש, כמאמר הפסוק בתהילים (יט, א): "הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונופת צופים", ואם כן היה מין הראוי שהתלמיד-חכם שמשקיע את עצמו בדברי התורה ושם בה את כל מעינותיו, יתהפך אף הוא להיות דבש, שהרי דרך הדבש להחזיר דבר הנופל לתוכו דבש.

אולם ד"ח שאין בו דעת, ולא שיהא את עצמו להיות גופו כגופה של תורה, נמצא שהוא גרוע יותר מן הנבלה, כי הנבלה משתנת ע"י הדבש וניתרת, ואילו הוא לא הועיל לו הדבש לשנותו!

כִּי כָל שְׂאֵר וְכָל דְּבַשׁ לֹא תִקְטְרוּ מִמֶּנּוּ אֲשֶׁה לָהּ

(ב, א).

רבים תמהו על הלשון שבפרשת הקטורת (הנאמרת לפני תפילת שחרית): "ועוד תני בר קפרא: אילו היה נותן בה קורטוב של דבש, אין אדם יכול לעמוד מפני ריחה. ולמה אין מערבין בה דבש? מפני שהתורה אמרה: 'כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה לה'" - איזה שאלה היא זו: "ולמה אין מערבין בה דבש?", הלא זה עתה השבנו עליה באמרנו כי "אין אדם יכול לעמוד מפני ריחה"? זאת ועוד:

הלא התורה אמרה במפורש שאסור להקטיר דבש, ואם כן מה צורך יש בשאלה ובתשובה? "זיל קרי בי רב הוא!"

אלא - כתב הגאון רבי חנוך הכהן ארנטרובי זצ"ל, אב"ד מינכן (בספרו 'עינים בדברי חז"ל ובלשונם; וכ"כ כבר הרדב"ז בתשובותיו, אך בקיצור) - נתבונן נא בחילופי הפעלים: בתחילה נאמר "אילו היו נותנין בה", ואילו בשאלה נאמר "ולמה אין מערבין בה". משמעותו של שינוי לשון זה, כך היא: נתנית דבש ללא תערובת נאסרה בתורה ואין שואלים עליה, אולם היה יכול לעלות על דעתינו לומר, שטעם איסור התורה הוא בגלל יצירת הריח הטוב "עד שאין אדם יכול לעמוד בריחה". ואם כך, היינו יכולים לערב מעט כבר בשעת פיתום הקטורת בשיעור קטן כל כך, עד שריח הקטורת לא יהיה מגרה ביותר, ואז יפול הטעם של "אין אדם יכול לעמוד בריחה". ובאמת התורה לא אסרה במפורש פיתום תערובת דבש עם קטורת, ולכן שואלים: "ולמה אין מערבין בה דבש?", כלומר: פשוט הוא שנותנין, אך למה אין מערבין?

ועל כך עונה הברייתא: "מפני שהתורה אמרה 'כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו'". לכאורה יש כאן מקום לקושיא על אריכות התירוץ, כי לכאורה המילים "כי כל שאור" אינן שייכות לענין, והיה על הברייתא להשיב בקיצור: "שנאמר 'וכל דבש לא תקטירו'?"

אולם לדברינו - הדברים נפלאים: ההוכחה שגם תערובת דבש אסורה אינה נלמדת רק מן הסיפא של הפסוק, אלא גם מן הרישא. שכן בגמרא (פסחים מג: מנחות נח.) נדרשות המילים "כי כל שאור" כך: "עירובו מניין? תלמוד לומר 'כי כל', ומכיוון ששתי מילים אלו הם המקור להלכה זו, שאף תערובת דבש אסורה, אי אפשר היה לענות על שאלת הברייתא - אלא בהבאתן עם הפסוק כולו!

(כמוצא שלל רב)

פנינים לפורים

"אם על המלך טוב יכתב לאבדם ועשרת אלפים פכר כסף אשקול על ידי עושי המלאכה להביא אל גנזי המלך. ויסר המלך את טבעתו מעל ידו ויתנה להמן וגו'. הכסף נתון להם והעם לעשות בו כטוב בעיניהם"

(א, ט-א).

הרי לנו שהמלך אחשורוש נתן את הסכמתו לתכניתו של המן. איך, אם כך, הוא אומר לאסתר "מי הוא זה ואיזה הוא אשר מלאו ליבו לעשות כך", הלא הוא עצמו הסכים לכך?

ביאור נחמד אמר על כך הגאון רבי ישראל יהודה פרץ זצ"ל, בספרו "משכנות ישראל":

המן אמר למלך "ישנו עם אחד... ואת דתי המלך אינם עושים", ופירש רש"י: "לתת מס לעבודת המלך", ואם כן "למלך אין שוה להניחם", ומפרש רש"י: "אין חשש, כלומר אין בצע". ועל כן נתן לו המן את העצה "יכתב לאבדם" - לא לאבדם בפועל, אלא רק לכתוב זאת בספרים שישוגרו בפקודת המלך לכל השרים והאחשדרפנים במדינות השונות.

כאשר יגיעו הספרים לשרי המדינות - המשיך המן לטוות את תכניתו באוזני אחשורוש - ימרו היהודים בבהלה אל השרים, וכדי להציל על נפשם ישלשו לידי השרים ממון רב, וכך ירויה אוצר המלך רווח גדול. לכך מתכוון המן בהבטיחו: "ועשרת אלפים כיכר כסף אשקול על ידי עושי המלאכה להביא אל גנזי המלך" - זה הסכום המשוער שהיו אמורים היהודים להזיל מכיסם כדי להציל את נפשם.

ואמנם, "ויטב הדבר בעיני המלך", וכך נפרש את תשובתו: "הכסף נתון לך", כלומר: אם רק יתנו את הכסף כדבריך, כי אז "והעם לעשות בו כטוב בעיניהם", כלומר: ואין צורך לאבדם בפועל.

אבל לא כך תכנן המן הרשע, אלא להשמיד ולהרוג ולאבד בפועל, ועוד הוסיף בשטניות וכתב: "ושללם לבז", ומעתה כבר לא היה סיכוי שהשרים יקבלו שוחד מהיהודים, שהרי ממילא כל כספם יהיה לבז לאחר שיהרגו, ובכך גרם המן נזק לאוצר המלך, שהרי אילו לקחו השרים את השוחד - בודאי היו מעבירים אותו, או לפחות חלק ממנו, לגנזי המלך, ואילו כאשר יבזו רכוש היהודים - מי שיהנו ממנו הם אנשי המלחמה והפורעים...

זה כבר היה יותר מדי עבור אחשורוש, ולכן הוא שואל: "מי הוא זה ואיזה הוא אשר מלאו ליבו לעשות כן" - לא זו היתה התכנית, ולא לכך התכוונתי כלל... (כמוצא שלל רב - פורים)

"והשתיה כדת אין אינס כי כן יסד המלך על כל רב ביתו לעשות כרצון איש ואיש"

(ח, א).

דורשים חז"ל בגמרא במגילה (דף יב): "והשתיה כדת" - כדת של תורה. היהודים במשתה אחשורוש הקפידו לא לשתות מיינו בהיותו יין נסך. ולכאורה צריכים להבין - מה לגבי מאכלות אסורות, וכי בהם אין צורך להקפיד שיהיו "כדת של תורה"?

אלא, היישוב לכך הוא נפלא עד מאד, דהרי ידועים דברי חז"ל (שבת פה.) "ויתיצבו תחת ההר" - מלמד שכפה הקב"ה עליהם הר כגיגית ואמר להם: אם אתם מקבלים התורה - מוטב, ואם לאו - שם תהא קבורתכם. וממשיכה הגמרא שם: "מכאן מודעה רבה לאורייתא". ומפרש רש"י: שאם יזמינם לדין למה לא קיימתם מה שקבלתם עליכם - יש להם תשובה, שקבלוה מאונס.

מקשה בעל הפרשת דרכים: הלא דינא דמלכותא - דינא! כלומר, אם המלך מוחק חוק, כל בני המדינה חייבים לציית לו. והרי ה' הוא מלך העולם ואם ציוונו לקבל את התורה מחויבים אנו להשמע לו, ואם כן איך יכולים ישראל לפטור עצמם בטענה שקבלוה באונס? ומתרג: לפי שיטת רבינו תם, "דינא דמלכותא" קיים בתנאי שהוא חל על כל אזרחי המדינה ללא יוצא מהכלל. ולפי זה יש לומר, שכיון שה' נתן את התורה רק לישראל ולא לכלל בריות תבל, ממילא לא חל הכלל של 'דינא דמלכותא', ועל כן טענת האונס בעינה עומדת. ברם, הסבר זה אינו תקף על כלל תרי"ג המצוות, שכן שבע מצוות מתוכן, ובראשן איסור עבודה זרה, אף בני נח נתחייבו בהן, ואם כן לגביהן אכן תופס הכלל של 'דינא דמלכותא דינא'. ולפי זה נמצא כי לגבי איסור יין נסך שישודו הוא עבודה זרה - לא עומדת להם לישראל 'המודעה רבה לאורייתא' ולא יכולים לפטור עצמם בטענת שקבלוה באונס! ולכן, בעוד שלגבי מאכלות אסורות היו ישראל יכולים לפטור עצמם מכח 'המודעה רבה לאורייתא', הרי לענין שתיה היו חייבים להקפיד שתהא 'כדת של תורה' ולהמנע מייין נסך.

ודבר זה מדויק בלשון הפסוק באופן נפלא: "והשתיה כדת" - כדת של תורה, שלא טעמו מן היין. ומדוע? "ואין אונס" - לגבי איסור יין נסך אין את התירוץ של אונס. ומדוע? "כי כן יסד המלך על כל רב ביתו" - הקב"ה, מלכו של עולם, ציוה איסור זה של עבודה זרה על כל בריות תבל, וממילא חל על כל ישראל הכלל של 'דינא דמלכותא דינא' ואין הם יכולים להשתמט מן האיסור בטענה שקבלוה באונס...

(ומתוק האור)

ברשותי חנות לשעונים במרכז העיר, אותה הקמתי בעשר אצבעותי אחרי החתונה. זוגתי עובדת בחנות בשעות שלפני הצהריים, ואילו אני בשעות הערב והלילה. התמקצעתי בכל מה שקשור לעולם השענות, כמו החלפת הרצועות, בטריות וכל המשתמע מכך. רכשתי ממיטב כספי את כל הציוד הנדרש לשען: מברגים קטנים ועדינים, צבתות מיוחדות וברגים.

באותה תקופה עליה נסוב סיפורנו, עמדנו לפני המעבר לדירה חדשה. עד אז התגוררנו בדירה עם שלושה חדרי שינה קטנים, שברוך ה' התמלאו עם השנים בתינוקות שהספיקו בינתיים לגדול והדירה נעשתה קטנה וצפופה. קנינו בס"ד דירה בפרויקט שהלך ונבנה סמוך לשכונה של הבית בו התגוררנו. התנאים הכספיים לא היו קלים. החנות אמנם עזרה לנו לחיות את היום-יום, אבל לא מעבר לכך, בפרט שבני הבכור היה מאורס באותה תקופה והתחייבנו לצד הכלה לתת סכום מכובד.

להתארגן לחתונה, להלביש את כל בני הבית, הכל יחד לא פשוט כלל. היו רגעים שחשבתי לעצמי איך עושים את זה. החובות העיקריות עלי, התעסקתי הרבה בחישובים איך ואיפה אפשר לחסוך, במה ניתן לקצץ מבלי לפגום בהכנות לשמחה המתקרבת. ימים ספורים לפני המעבר, צלצלה אשתי שהיתה עם הבנות בדירה:

"הצבעי שואל אם הוא יכול להתחיל מחר את העבודה".
בקשתי את סליחת הלקוח ונכנסתי לחדר הפנימי בחנות.
"כמה הוא רוצה עבור הצביעה של הבית?" שאלתי בשקט לתוך הטלפון.
"אלפיים שקל לכל הדירה, כולל תיקונים".

המחיר נשמע לי מופרז וביקשתי רשות לחשוב. בסוף יום העבודה, נעלתי את הדלת הראשית והתיישבתי על הכסא ליד הדלפק. בכיסי הפנימי היה מונח פנקס שבו אני נוהג לכתוב את הוצאות הדירה החדשה וכל מה שכרוך בה. אלא שלפתע שמתי לב שחוץ מהעברת הדירה שכוללת משאית הובלה, יש עוד

הרבה הוצאות שכלל לא חישבתי עד עכשיו כמו למשל: צביעת הבית, ארון חדש לחדר הילדים, שולחן וכסאות למטבח ותנור חדש, הכל מצטבר לסכום כסף לא מבוטל שלא דעתי מהיכן אקח אותו.

בלילה הלכתי לישון דואג ומוטרד, מתפלל לסייעתא דשמיא מיוחדת, ואם הדאגה הזו לא הספיקה לי, לפנות בוקר התעוררתי עם כאבי שיניים איזומים ובלתי נסבלים.

כשאני לופת בחוזקה את הלחי, גיששתי את דרכי בתקוה למצוא משכך כאבים. עיסיתי את החניכיים עם אלכוהול, ממתין שהכאב ישכך. בבוקר התייצבתי אצל רופא השיניים של המשפחה מאז שהייתי אני ילד. אחרי בדיקה קצרה, הוא המליץ על עקירה של שן רקובה שמצופה בכתר זהב.

"אני אעקור לך אותה, ונראה אחר כך מה עושים הלאה". הסביר לי באיכפתיות.
לא צריך להיות ידען גדול ברפואת שיניים כדי להבין שהתענוג הזה עומד לעלות סכום כסף לא מבוטל, אבל הרבה אפשרויות לא היו לי. הכאב בלבב וטשטש אותי לגמרי וכבר רציתי להיות אחרי.

בסיומה של העקירה, הראה לי הרופא את השן שעקר. פתאום חדרה בי התובנה, שאם היא מצופה זהב, אולי יכולה לצאת לי תועלת מכך.
"דוקטור לירון" פניתי אליו, "אולי אפשר למכור אותה להתכה ולקבל עבורה תמורה?"

הרופא התכופף ופתח מגירה צדדית ממנה הוציא קופסא שקופה מלאה בכתרי זהב ישנים.
"אתה רואה אותם, יש לי מלאי מהם. אבל תאמין לי, אין הרבה מה לעשות איתם", הצטחק ואמר, "אולי אתן לך את כל הקופסא הזאת. אם תצליח לעשות איתם משהו - אנחנו מתחלקים בכסף חצי-חצי".

עשינו עסק. חייכתי אליו ולקחתי את הקופסא. בבית היו לי מברגים ישנים וכלי עבודה מיניאטוריים שיצאו מכלל שימוש מחנות השעונים. ידעתי שהם יהיו לי עכשיו לעזר רב. כדי לפרק את החומר מכתר הזהב, היה עלי לעבוד עם כלים עדינים וקטנים. התחלתי לבדוק ולפרק את הכתרים. העבודה מתישה ומפרכת. לא שיערתי עד כמה. לפתע נזכרתי

בנחום חברי מחיפה, שברשותו עסק זהה לשלי באזור הצפון. אנחנו עובדים הרבה יחד: ייבוא שחורה, ספקים משותפים, העברת מידע חיוני אחד לשני ועוד. שיפתתי אותו ב'אוצר' החדש ושאלתי אם יש לו רעיון לקצר את תהליך הניקוי.

"שלח לי את הכתרים, יש לנו מכונה מיוחדת שממיסה את החומר ומשאירה את הזהב נקי ומלוטש", הציע נחום בנדיבות.

יום למחרת שלחתי עם חברת שליחויות את הקופסה היקרה לצפון, ומצפה לשמוע ממנו על סיום העבודה. לאחר כמה ימים הגיעה התבילה מנחום ובתוכה כתרים נקיים. מה שנתר עתה, זה לשלוח לצורך להערכה של שווי הזהב הנתר. שוב ארזתי הרמטתי את הקופסה, שעכשיו היתה יקרה פי כמה, ונסעתי לצורך מיוחד בתחום. הלה בדק בעיון את התכולה, שקל וחישב את הזהב ואמר לי:

"תשמע, יש לך כאן אוצר אמיתי". וכאן הוא נקב בסכום אסטרונומי שבתלומותי ה'הובים' ביותר, לא הייתי חולם עליו. הכתרים היו שווי אלפי דולרים. הוא קנה ממני בו במקום את הזהב ואני יצאתי מאושר ומודה לה.

בדרך הביתה עליתי לרופא השיניים שלי והעברתי לו את חלקו בעסקה. הרופא היה המום מהסכום.

"רק אחד כמותך היה בא לתת את המגיע לי", אמר בהתרגשות.

"עשיתי מה שהייתי אמור לעשות", אמרתי בפשטות. "ברוך ה', כיסיתי כמעט את כל חובותיי ואף הצלחתי לקנות את כל הדרוש לדירה החדשה. ולא רק זה, אלא נשאר לי לתת לזוג הצעיר קצת יותר ממה שחשבתי". רופא השיניים אמר בשעתו שכבר כמה פעמים חשב לעשות משהו עם הקופסה, אבל כולם הניעו אותו מהרעיון ואמרו שחבל על המאמץ.

"כשאתה ביקשת ממני את הכתרים, לא יודע למה, אבל החלטתי לתת לך לנסות. מה היה לנו להפסיד", הוא סיפר.
אבל אני יודע שההשגחה העליונה סובבה את העיניים, כך שבדיקת בזמן שכה הייתי זקוק לזמונמים הז' דמנתי למרפאת השיניים.
(האמנתי ואספרה)

פנינה לשבת
בענייני הלכה ואגדה

בני ישראל קיימו 'שוללם לבו'!

על רבינו הבעל שם טוב זיע"א, מספר נכדו הרה"ק רבי משה חיים אפרים מסדילקוב זיע"א בספרו 'דגל מחנה אפרים' (פרשת בלק): "שמעתי בשם א"ז זללה"ה, שפעם אחת הלך למקוה בין ישמעאלים, ובחזרתו מן המקוה ירא שלא יגע בו ישמעאל. ושמע שני ישמעאלים מדברים זה עם זה אחד לחבירו: שמור עצמך שלא תגע ביהודי הטמא הזה חלילה!". ועם סיפור זה פירש בעל 'דגל מחנה אפרים', "על דרך הלצה" את דברי הפסוק (במדבר כ"ט): "הן עם לבדד ישכון ובגוים לא יתחשב" - "והוא שאמר 'הן עם לבדד ישכון' ואינם מתערבים בגוים הטמאים, והוא מחמת 'ובגוים לא יתחשב' שאינם חשובים בין הגוים, וזה טובתם כנ"ל, וק"ל".

*

עם סיפור מקורי זה נוכל ליישב חידוש מפליא אותו כתב הרה"ק השפת אמת זיע"א (ליקוטים) על הגאון במגילת אסתר שלש פעמים (שם ט פסוקים י-טו): "ובגויה לא יתחשו את ידם", שאין הכוונה כפשוטו של מקרא שבני ישראל כלל לא התעסקו עם השלל ולא לקחוהו מהגוים, אלא שהם לקחו אותו והשמידוהו: "יותר נראה לפרש דבאמת שללו הכל רק פירוש 'לא שלחו ידם' ליהנות מביזה! רק איבדו הכל והחרימו, כמו שכתוב והחרמתם כו', לכן כתיב 'ושללם לבו'".

את חידושו זה משתית השפת אמת על מה שפירשו הקדמונים בסיבה שבני ישראל לא שלחו בביזה את ידם, שהיה זה תיקון על אשר הניח שאול מביזת עמלק, וכמו שנאמר (שמואל א' טו): "ויחמל שאול והעם על אגג ועל מיטב הצאן והבקר והמשנים ועל הפרים ועל כל הטוב ולא אבו החרימם".

ודומה שכוונת קדשו היא לאמור בדברי רבינו בחיי (שמות ז' טו): "כי השי' משביע לכל מלך ישראל שישב על כסא מלכות שיעשה מלחמה לה' בעמלק", באר, כי המלחמה והשלל הכל יהיה אסור בהנאה, ויהיה הכל לה' לא לבני אדם, ומפני זה בא העונש לשאול ומדורו של שאול עד דורו של מרדכי, וידע מרדכי כי שאול זקנו נענש בעונש גדול... כי לא נשאר לו שם אחריו אלא נהרג הוא ויהונתן בנו עמו, ונפל כסא מלכותו, ומפני זה

מאצרותיו של הרב ישראל דנדרוביץ שליט"א מח"ס 'הנחמדים מזהב', ערך

נוהר מרדכי בדבר שלא ליהנות משלל המן שהיה מזרע עמלק כענין שכתוב בפורענות המן 'וביזה לא שלחו את ידם', לפי שהתורה הזהירה בכך (דברים כה, ט) 'תמחה את זכר עמלק'.

ועל כך תוהה השפת אמת: אם כך, מהראוי לכאורה היה שבני ישראל יקחו את הביזה והשלל ויאבדו אותם לחלוטין, ומדוע נאמר שבני ישראל לא שלחו את ידם לביזה והשאירו אותה כמו שהיא. לא זו אף זו, ממשיך השפת אמת ומקשה: אם מרדכי הצדיק ביקש לתקן את מעשיו של שאול, שלא יהנו מביזה, מדוע הוא נתן רשות לקחת את רכושם ואמר לבני ישראל 'ושללם לבו'?

[על קושייתו השנייה, כותב השפת אמת שניתן אמנם לתרץ שהם נאלצו לכתוב כך כיון שגם בגזירה המקורית של המן כך נכתב. ועוד ראה בספרו על התורה (פורים תר"ם) שזה אכן היה הניסיון לבני ישראל, לראות אם יקיימו רצון התורה למחות זכר עמלק].
ובשל כך מפליא השפת אמת ומחדש, שמרדכי בדבריו 'ושללם לבו' כיוון לכך שבני ישראל יקחו את השלל וישמידו אותו כפי שראוי לעשות לנכסי עמלק. ואכן כך היה, בני ישראל עשו כדבריו, ובביזה לא שלחו ידם ליהנות ממנו, אלא איבדוהו.

*

אלא שעל דברי השפת אמת עדיין יש לתהות: אם הפירוש של 'ושללם לבו' היינו שיקחו את השלל וישמידו אותו, וזו הייתה כוונת מרדכי לבני ישראל, מה נעשה ביום שידובר לנו שגם המן הרשע בגזירתו אמר כך (אסתר ג' א): "לְהַשְׁמִיד לְהָרַג וּלְאָבֵד אֶת כָּל הַיְהוּדִים מִנֶּעַד וְעַד זָקֵן טָף וְנָשִׁים בְּיוֹם אֶחָד בְּשָׁלוֹשׁ עָשָׂר לַחֹדֶשׁ שְׁנַיִם עָשָׂר הוּא הַחֹדֶשׁ אֶדְר וְשָׁלְלָם לְבוֹ", וכי המן ביקש מהם להשמיד את רכוש ישראל ולא ליהנות ממנו?

ואם כי ניתן לומר שאצל המן הייתה הכוונה כפשוטו של מקרא, ורק אצל מרדכי באה הכוונה באופן שפירש השפת אמת, עדיין יש מקום לחדש ולומר שגם המן נתכוון במשמעות זו שפירש השפת אמת, והוא כאותו ישמעאלי שאמר לחברו על הבעל שם טוב שיש להשמר ממנו ולא לגעת ביהודי הטמא הזה, כך גם המן אמר לכל שונאי ישראל שיתרחקו מכל אשר לבני ישראל, שלא יטמאו בהם, ולכן גם הוא המליץ להם להשמיד את שלל בני ישראל ולא ליהנות ממנו.

זכר למחצית השקל! הוצאות העלון רבות ומכבידות, וודה מאד לכל מי שיעביר את כספי זכר למחצית השקל לטובת העלון. ניתן להקדיש שמות לכל מסרה. לפרטים, פנו למערכת.

לעילוי נשמת
דניאל הכמת בן דוד, אליהו בן חנה יונה, שושנה פורן בת
טאוס, חנה יונה בת רומיה, פרבין נמכי בת עוסניגאן, שולמית
חווה בת הר"ר רפאל ז"ל,

לזיווג הבן
שרה בת אילה,
רבקה בת דבורה
אסתר בת חוונה

לרפואת
איתמר שריה בן עדיה,
ראובן בן שרה, נסים בן חורם, מונירה
בת פרבין נמכי, אביעד מאיר יהודה בן
עדיה, אור בת שלהבת בתוש"י

העלון מוקדש להצלחת בוד"ז ישי בן אילה, הרחמים בן
מונירה, עידן ולייל בני מרים, משפ' מנצור וכל
התורמים והמסייעים בהפצה. אליהו בן אילה,